

ಕನ್ನಡ ಹಾಗೂ ರಷ್ಯನ್ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ

ಬದಲಾವಣೆಯ ಸ್ವರೂಪ

(ಕುವೆಂಪು, ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ ಹಾಗೂ ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ)

ಶ್ವೇತ.ಜೆ

ಶ್ವೇತ.ಜೆ

ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ

ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ

ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

ಬೆಂಗಳೂರು-560056

19ನೇ ಶತಮಾನವು ಕನ್ನಡ ಹಾಗೂ ರಷ್ಯನ್ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ತಂದಂತಹ ಕಾಲವಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪರಂಪರೆ, ಜಾತಿಪದ್ಧತಿ, ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಪದ್ಧತಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವೈಚಾರಿಕ ಅರಿವು ಉಂಟಾಗಿ ತಮ್ಮ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಂತಹ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುವ ಮನೋಭಾವನೆಯು ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಕಾದಂಬರಿಯು ಸಾಮಾಜಿಕ ತುಡಿತಗಳನ್ನು ಅಂಟಿಸುವಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿತು. ಬಂಗಾಳ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಪ್ರಭಾವವು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದುಕಿನ ಕ್ರಮದ ಮೇಲೂ ಪ್ರಭಾವಬೀರಿತು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಾದ ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ, ವಿಧವಾ ವಿವಾಹ, ಪುನರ್ ವಿವಾಹ, ಸತಿಪದ್ಧತಿ, ಸ್ತ್ರೀ ಶಿಕ್ಷಣ, ಜಾತಿಪದ್ಧತಿ, ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಪರಂಪರೆ, ಧರ್ಮ, ಹೀಗೆ ಪರಂಪರಗತವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಬಂದಂತಹ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುವುದಂತಹ ಮನಸ್ಥಿತಿಯು ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದದ್ದು ಆಧುನಿಕತೆಯ ಫಲ. ಈ ಆಧುನಿಕತೆಯು ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದುದು ಅಚ್ಚರ ಆಂಗ್ಲ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ. ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರಷ್ಯನ್ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಿರಂಕುಶ ಪ್ರಭುತ್ವ, ಜಮೀನ್ದಾರರ ಶೋಷಣೆ, ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಂತಹ ಮೌಢ್ಯತೆ ಇವುಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಜನ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಯೂರೋಪಿನ ಕೈಗಾರಿಕರಣದಿಂದ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಂತಹ ಶೋಷಣೆಯು ಹೆಚ್ಚಾದಾಗ ಇದರಿಂದ ಅಡುಗಡೆಗೊಳ್ಳಲು ಹೋರಾಟವನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಇದರ ಪ್ರಭಾವವು ರಷ್ಯನ್

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಯಿತು. ಅಲ್ಲದೇ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸಮತಾವಾದ ಮತ್ತು ಸಮಾಜವಾದ ರೂಪಗೊಳ್ಳಲು ಸಹ ಕಾರಣವಾಯಿತು. 19 ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ನವೋದಯ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು, ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ ಹಾಗೂ ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್‌ರವರು ತಮ್ಮ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ವಾಸ್ತವತೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದರು. ತಮ್ಮ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆ, ನಿಸರ್ಗಾರಾಧನೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ, ಆದರ್ಶ ಪರಿವಾದ, ವಾಸ್ತವತೆಯ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಜಾತಿಪದ್ಧತಿ, ಜೀತಪದ್ಧತಿ, ಮತಾಂತರ, ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿ, ನಿರಂಕುಶ ಆಡಳಿತ, ಮೂಢನಂಬಿಕೆ, ಪರಂಪರೆಯ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವಂತಹ ಆಧುನಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯು ಏಕಾಏಕಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿಯ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದುದರಿಂದ ನವೋದಯ ಸಂದರ್ಭದ ಬರಹಗಾರರ ಕಾದಂಬರಿಯು ಒಂದು ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧನವಾಯಿತು.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಹಾಗೂ ರಷ್ಯನ್ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಕೊಡುಗೆಯ ಬಗೆಗೆ ಚರ್ಚಿಸುವಾಗ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಂತಹ ಸಂದರ್ಭವೆಂದರೆ ನವೋದಯದ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಮೊದಲನೇಯದಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಬರಹಗಾರರಾದ ಕುವೆಂಪು ಮತ್ತು ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ತೌಲನಿಕವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಈ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕುವೆಂಪು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕವನ, ಸಣ್ಣಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ನಾಟಕ, ವಿಮರ್ಶೆ, ಪ್ರಬಂಧ, ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆ, ವೈಚಾರಿಕ ಲೇಖನ ಮುಂತಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಚಿಂತನಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜಿ.ಎಸ್.ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪನವರು ಹೇಳುವಂತೆ "ಸಾಹಿತ್ಯವು ನಿಂತ ನೀರಲ್ಲ, ನಿತ್ಯವೂ ಹರಿಯುವ ಜೀವ ನದಿಯಂತೆ ಅದು ಕಾಲ ಕಾಳವಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ತನ್ನ ಗತಿಯನ್ನು ಗಮನವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಾ ಹರಿಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂದೂ ಶೂನ್ಯದಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಸಾಹಿತ್ಯದ ನಿರಂತರವಾದ ಒಳಗಿನ ಮತ್ತು ಹೊರಗಿನ ಬದುಕಿನ ನಿಕಷಗಳಿಂದ ನಿರಂತರ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಒಂದು ಸಹಜ ಕ್ರಿಯೆ".¹ ಹೀಗೆ 19ನೇ ಶತಮಾನದ ನವೋದಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಾದಂಬರಿಯು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದಲ್ಲದೇ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬದಲಾವಣೆಗಾಗಿ ಅಂದೋಲನವನ್ನು ನಡೆಸಿತು. ಇದನ್ನು ಚಳುವಳಿಯೆಂದು ಸಹ ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ. ವರ್ಣಾವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಜಾತಿಪದ್ಧತಿ, ಮೌಢ್ಯತೆ,

¹ಸಾಹಿತ್ಯ ನೋಟ: ಡಿ.ನಾಗಣ್ಣ, ೧ನೇ ಮುದ್ರಣ ೨೦೦೫, ತಲಗವಾಡಿ ಪ್ರಕಾಶನ ಮೈಸೂರು, ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ ೯೪.

ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿ, ಶೋಷಣೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಕುವೆಂಪುರವರು ತಮ್ಮ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತೇವೆ. ಹಳೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯ ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊಸ ಕಾಲಮಾನಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಬದಲಾಗುವ ಎಚ್ಚರಿಕೆ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸಮಾನತೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಜೀವನದಲ್ಲ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಯುವಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಮೂಡಿಸುವಂತಹ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ನವೋದಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪುರವರು ರಚಿಸಿದ "ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡತಿ" ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಾಗ ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮಲೆನಾಡಿನ ನಿಸರ್ಗದ ವರ್ಣನೆ, ಜನಜೀವನ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಚಿತ್ರಣ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾಳಜಿಯು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. "ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡತಿ"ಯು ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತಾದ್ದಾಗಿದೆ. ಕುಟುಂಬ ವಿಘಟನೆ, ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಪ್ರಭಾವ, ಆಧುನಿಕತೆ ಕುರುಹುಗಳು, ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಶಿಕ್ಷಣ, ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿ, ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿ, ಜಾತಿಪದ್ಧತಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ತಮ್ಮ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಯ ಹೂವಯ್ಯನ ಪಾತ್ರದ ಮೂಲಕ ತರುತ್ತಾರೆ. ಕಾನೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಪರಂಪರಾನುಗತವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಂತಹ ಮೌಢ್ಯಗಳನ್ನು ಹೂವಯ್ಯನು ತನ್ನ ವೈಚಾರಿಕತೆಯ ಅರಿವಿನಿಂದ ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕಾನೂರಿನ ವೆಂಕಪ್ಪಯ್ಯ ಜೋಯಿಸರು ಧರ್ಮದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಂತೆ ಜನರನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಮೌಢ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಂತಹ ಹೂವಯ್ಯನು ಇವರನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದರಿಂದ ಜೋಯಿಸರು ಕುಪಿತರಾಗಿ ಚಂದ್ರಯ್ಯಗೌಡನ ಬಳಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳುವರು "ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೆ ನಿನಗೆ ಮೊದಲೇ, ಈಗಿನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಹುಡುಗರನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ ಎಂದು. ದೇವರು ದಿಂಡರು ಭಕ್ತಿಗಿತ್ತಿ ಎಲ್ಲ ನಿನಾಮ! ಜೊತೆಗೆ ನೂರಾರು ಹವ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಕಲತು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ನಿನ್ನ ಮನೆ, ಜಮೀನು ಉಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಅವರ ಓದು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಮದುವೆಗಿದುವೆ ಮಾಡಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚು. ಸಂಸಾರ ತಲೆಗೆ ತಾಗಿದರೆ ಆಗ ಬುದ್ಧಿ ಬರುತ್ತದೆ."² ಎಂದು ಸಂಭಾಷಣೆ ಮಾಡುವರು. ವಸಾಹತುಶಾಹಿಯ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ದೊರೆತ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಕಲಕೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ಹೂವಯ್ಯನು ಹೆಚ್ಚು ವಿದ್ಯಾವಂತನಾದಂತೆ ವೈಚಾರಿಕತೆಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯು ಮೂಡುತ್ತದೆ. ಸರಿ ತಪ್ಪುಗಳ ಆಲೋಚನೆಯು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷಣವು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೂವಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮ

²ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡತಿ: ಕುವೆಂಪು, ೧೩ನೇ ಮುದ್ರಣ ೨೦೦೪, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ ಮೈಸೂರು, ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ ೬೭.

ಬೀರಿತೆಂದರೆ ಸಂಕಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಧೈರ್ಯಗಡೆ ಅವುಗಳ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ತಾಳ್ಮೆಯೊಂದೆ ಉತ್ತರ ಎಂಬಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

ದೇವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಊರಿನ ಜನರನ್ನು ಹೆದರಿಸಿ ಆದಷ್ಟು ಭಯದಲ್ಲರಿಸುವುದು ಜೋಯಿಸರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಾಭದಾಯಕವಾಗಿತ್ತು. ಜನರು ಮೌಢ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದಷ್ಟು ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿತ್ತು. ಒಮ್ಮೆ ಜೋಯಿಸರು ಮತ್ತು ಚಂದ್ರಯ್ಯಗೌಡರ ಮಾತಿನ ನಡುವೆ ಹಣದ ವ್ಯವಹಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗ "ದೇವರ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ನನ್ನ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಯಾಕೆ ಸೇರಿಸುವುದು? ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ನಿನಗೂ ಅನಿಷ್ಟವಿದೆ. ಖಾತೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ವಾಸಿ" ಎಂದು ಹೇಳುವರು. ಈ ಜೋಯಿಸರು ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕವರಾದರೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಶೂದ್ರನನ್ನು ಬಹುವಚನದಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡಿಸುವುದು ಶಾಪಕ್ಕೆ ಸಮಾನವೆಂದೂ, ಏಕವಚನದಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡಿಸುವುದು ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಸಮಾನವೆಂದೂ ಭಾವಿಸಿ ಅವನು, ನೀನು ಎಂದು ಸಂಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು".³ ಎಲ್ಲ ತಳಸಮುದಾಯದವರನ್ನು ತಮ್ಮ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗಿರಿಸುವುದು ಇವರ ಹುನ್ನಾರವಾಗಿತ್ತು. ಎಲ್ಲ ಹೂವಯ್ಯನ ಶಿಕ್ಷಣದ ಜಾಗೃತಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಎಲ್ಲವು ತನ್ನ ಕೈಮೀರಿ ಹೋಗುವುದು ಎಂಬ ಆತಂಕದಿಂದ ಎಲ್ಲದರ ಮೇಲೂ ಧಾರ್ಮಿಕತೆಯ ಅಂಶವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವರು. ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಮೂಲವಾಗಿದ್ದ ಹಳ್ಳಿಗರ ಮೌಢ್ಯವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಹೂವಯ್ಯನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಒಮ್ಮೆ ಜೋಯಿಸರು ನೇರವಾಗಿ ಹೂವಯ್ಯನೊಂದಿಗೆ "ಹೂವಯ್ಯಾ, ನಿನಗೆ ಈ ಬುದ್ಧಿ ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ. ಹಿಂದಿನಿಂದ ನಡೆದುಬಂದ ಆಚಾರ, ದೇವರು, ವೇದ, ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವ ನಿನಗೆ ಕೇಡು ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ" ಎನ್ನುವರು. ಹೂವಯ್ಯನೂ ಇವರ ಮಾತಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವಾಗಿ 'ನೀವು ತಿಳಿದವರೆಂದುಕೊಂಡು ಹಳ್ಳಿಯವರಿಗೆ ಮೌಢ್ಯವನ್ನೇ ಉಪದೇಶಮಾಡಿ, ನಿಮಿತ್ತ ಹೇಳುವುದು, ವಿಭೂತಿ ಕೊಡುವುದು, ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ವ್ರತ ಮಾಡಿಸುವುದು, ದೆವ್ವ ಪಿಶಾಚಿಗಳಿಗೆ ಬಲಕೊಡುವುದು, ಇದರಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ, ಟ್ರಂಕು ತಗುಲ ಬಿನ್ನು ನೋವಾಗಿದ್ದರೆ ಔಷಧಿ ಮಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಬದಲು ಬಾದಿ ಕುಂಕುಮ ಹಚ್ಚಿ, ಮಂತ್ರ ಹಾಕಿಸಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಲ್ಲಾ! ಇದು ಯಾವ ತತ್ವ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲ ಹೇಳಿದೆ? ಹಾಗೆ ಹೇಳಿರುವ ಗ್ರಂಥಗಳಿದ್ದರೆ ಅವು ಮನ್ನಣೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದುವೆ? ನಿಮ್ಮ ಬೋಧನೆಯಿಂದ ಎಷ್ಟು ಜನರು ರೋಗಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮದ್ದುಮಾಡದೆ, ಬರಿಯ ಬಾದಿ ವಿಭೂತಿಗಳನ್ನೇ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಪ್ರಾಣ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ" ⁴ ಎಂದು ನೇರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವನು. ಹೀಗೆ ಕುವೆಂಪುರವರು ತಮ್ಮ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ವೈಚಾರಿಕತೆಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಯ ಪಾತ್ರದ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

³ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡತಿ: ಕುವೆಂಪು, ೧೩ನೇ ಮುದ್ರಣ ೨೦೦೪, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ ಮೈಸೂರು, ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ ೬೬.

⁴ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡತಿ: ಕುವೆಂಪು, ೧೩ನೇ ಮುದ್ರಣ ೨೦೦೪, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ ಮೈಸೂರು, ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ ೧೦೪.

ಕಾದಂಬರಿಕಾರರಿಗೆ ನಿಸರ್ಗ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯನ ಸಂಬಂಧಗಳು ಎಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೋ ಹಾಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯೂ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರುವುದು ಇವರ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ.

ನವೋದಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಬರಹಗಾರರಾದ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ "ಚೋಮನ ದುಡಿ" ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬಡತನ ಮತ್ತು ಜಾತಿಪದ್ಧತಿಯು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಕೇಂದ್ರಬಿಂದುವಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. 'ಹೊಲೆಯರಿಗೆ ಉಳುಮೆ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲ' ಎಂಬಂತಹ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಂತಹ ಸಂಕಷ್ಟಯು ಧನಿಯ ತಾಯಿ ಚೋಮನಿಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಗೇಣಿಗೆ ಕೊಡಲು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಚೋಮನು ಹೊಲೆಯನಾಗಿದ್ದು, ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿಂದ ವಂಚಿತನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಈತನಿಗೆ ಭೂಮಿಯ ಉಳುಮೆ ಮಾಡುವ ಇಚ್ಛೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ತೊಡಕುಗಳು ಉಂಟಾಗಿ ಅವನ ಆಸೆ ಕನಸಾಗಿ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಚೋಮನ ಎಲ್ಲಾ ನೋವಿಗೂ ದುಡಿಯೆಂಬುದು ಸಾಂಕೇತವಾಗಿದೆ. ಧನಿಯು ಚೋಮನ ಉಳುಮೆಯನ್ನು ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದಾಗ ಹೊಲೆಯ ಬೇಸಾಯಗಾರನಾಗುವುದೇ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ ನಂತರ ತನ್ನಲ್ಲಿಯ ಬಂಜರು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಡುವ ಯೋಜನೆ ಮಾಡುವುದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದ್ದರೂ, ಈತನ ತಾಯಿ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಾಣಲಾಗುತ್ತದೆ. ಚೋಮನ ಮಗಳಾದ ಬೆಳ್ಳಿಯು ತಂದೆಯ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅರಿತು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ "ಅಪ್ಪಾ ನಾವು ನಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯತೆಗೂ ಮೀರಿ ಆಸೆ ಮಾಡಿದರೆ ನಡೆದೀತೆ? ಬೇಸಾಯ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾಗಿಯೋ, ಗೌಡರಾಗಿಯೋ, ಹುಟ್ಟಬೇಡವೇ? ಹಾಳಾದ ಹೊಲೆಯರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೇಸಾಯ ಮಾಡಬೇಕು ಅಂದರೆ ಆಗುತ್ತದೆಯೇ? ಧನಿಗಳಾದರೂ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ".⁵ ಎಂದು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸುವಳು. ವಸಾಹತುಶಾಹಿಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮತಾಂತರದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ನವೋದಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಚೋಮನ ಮಗ ಗುರುವನು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿ, ಮದುವೆಯಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಉಳುಮೆಯ ಆಸೆಯಿಂದ ಮತಾಂತರನಾಗಿ ತನಗೆ ಬೇಕಾದ ಸ್ವ ಬದುಕನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಚೋಮನು ಮಾತ್ರ ಧರ್ಮ, ದೇವರು ಎಂಬ ಪರಂಪರೆಯ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ಮತಾಂತರಗೊಳ್ಳಲು ಹೆದರುವನು. "ಚೋಮ, ಮೀಸೆ ಹಣ್ಣಾಗುವ ತನಕ ನಂಬಿದುದು, ಈಗ ಸಾಯುವ ಮೂರು ದಿನಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ, ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪಾದ್ರಿಯ ಹಿಂದೆ,

⁵ಚೋಮನ ದುಡಿ: ಡಾ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ, ಮರು ಮುದ್ರಣ ೨೦೦೮, ಸಪ್ತ ಬುಕ್ ಹೌಸ್ ಬೆಂಗಳೂರು, ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ ೪೪.

ಓಡುತ್ತೀಯೆ?"⁶ ಎಂದು ಕೇಳಿಸಿದಂತಾಗಿ ಸುಮ್ಮನಾಗುವನು. ಕುಟುಂಬ ಬಡತನದ ನೋವು ಒಂದು ಕಡೆಯಾದರೆ, ಚೋಮನ ಕುಟುಂಬದವರನ್ನು ಮನುಷ್ಯ ವರ್ಗದವರ ಹಾಗೆ ಗಮನಿಸದ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಚೋಮನ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಗ ನೀಲ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಈಜುತ್ತಿರುವಾಗ ಮುಳುಗುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತಹ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಪಾರು ಮಾಡಲು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಂತಹ ಯುವಕನನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತಾರೆ. 'ಮುಳುಗುತ್ತಿರುವವನು ಹೊಲೆಯನಲ್ಲವೇ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡದೇ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ಈ ಜಾತಿಪದ್ಧತಿಯೆಂಬುದು ಹೊಲೆಯರಿಗೆ ಸಿಗಬೇಕಾದಂತಹ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿಲ್ಲ, ಅವರ ಪ್ರಾಣ ರಕ್ಷಣೆಗೂ ಕೂಡ ಅಡ್ಡಿಯಾಗುವ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಹೇಗಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯುತ್ತೇವೆ.

ರಷ್ಯನ್ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಗಮನಿಸುವಾಗ ರಷ್ಯನ್ ಸಮಾಜವು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಆಗಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವರ್ಗವ್ಯವಸ್ಥೆಯೆಂಬುದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಆಳುವ ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರು ಎಂಬ ಎರಡು ವರ್ಗಗಳಿದ್ದವು. ಈ ಆಳುವ ವರ್ಗ ಎಂದಾಗ ಅರಸರು, ಶ್ರೀಮಂತರು ಮತ್ತು ಪಾದ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಇನ್ನೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರು ಎಂದಾಗ ಬಡವರು, ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರು, ರೈತರು ಆಗಿದ್ದರು. ಕ್ರಿ.ಶ 1886ರಲ್ಲಿ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಪಡೆದ ಮೇಲೆ ರೈತರು ಸರದಾರರ ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿಮೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ರೈತರ ಮೇಲಿನ ತೆರಿಗೆಯು ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಅವರ ಜೀವನ ಸ್ಥಿತಿಯು ಕುಂಠಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಇವುಗಳ ಕಾರಣದಿಂದ ನಿರಂಕುಶ ಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಜಮೀನ್ದಾರರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿ ಸುಧಾರಣೆಯತ್ತ ಸಾಗಿದರು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಯೂರೋಪಿನ ಕೈಗಾರಿಕರಣದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಮಾಲೀಕರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟವನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಕ್ರಮೇಣ ಈ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಪರಿಣಾಮವು ರಷ್ಯನ್ ಸಮಾಜವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿತು. ಜೀತಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಪಡೆದ ರೈತರು ಹಳ್ಳಗಳಿಂದ ನಗರಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಬಂದು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿಮೆಗೆ ತೊಡಗಿದರು. ಕಾರ್ಮಿಕರ ದುಡಿಮೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸರಿಯಾದ ಪಡಿ ಸಿಗದ ಕಾರಣ ಮತ್ತು ಶೋಷಣೆಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಲು ಹೋರಾಟವನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ರಷ್ಯನ್ ಸಮಾಜದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸುವಾಗ 'ರಷ್ಯನ್ ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರವಾದರೂ ಬಡವರ ಮತ್ತು ಜೀತಗಾರರ ಸಂಖ್ಯೆಯೇ ನೂರಕ್ಕೆ 90ರಷ್ಟಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಹಾಗೂ ಸರ್ಕಾರದ ಬೆಂಬಲ ಪಡೆದಿದ್ದ ಮಠಾಧಿಪತಿಗಳು ಮತ್ತು ಜಮೀನ್ದಾರರು ಬಡವರನ್ನು ರೈತರನ್ನು ಸುಖಿಯುತ್ತಾರೆ. ಸಾವಿರಾರು ಎಕರೆ ಜಮೀನುಳ್ಳ ಶ್ರೀಮಂತ ರೈತರ

⁶ಚೋಮನ ದುಡಿ: ಡಾ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ, ಮರು ಮುದ್ರಣ 2000, ಸಪ್ತ ಬುಕ್ ಹೌಸ್ ಬೆಂಗಳೂರು, ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ 900.

ಮತ್ತು ಜೀತಗಾರರ ದುಡಿಮೆಯಿಂದ ಅದ್ದೂರಿಯ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ದುಡಿಮೆಗಾರರಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬ ಗಂಜಿಯಿಲ್ಲ. ಮೈಗೆ ಬಟ್ಟೆಯಿಲ್ಲ. ಜಮೀನ್ದಾರ ಕೊಟ್ಟ ಉಂಟು ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಏನೇನು ಇಲ್ಲ. ರೈತನಾಗಲ ಜೀತಗಾರರಾಗಲ ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಮಾರು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಆಡಿದರೂ ಅವರಿಗೆ ಭಡಿಯೇಟು ಕಾದಿದೆ. ಪೋಲಿಸರು ಜೈಲು ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಿರುವುದೇ ಶ್ರೀಮಂತರ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ, ರೈತರಿಗೆ ಕೊಡುವ ಹಿಂಸೆಯೆಲ್ಲ ಕ್ರಿಸ್ತೋಪದೇಶವನ್ನು ಗಾಳಿಗೆ ತೂರಿ, ಚರ್ಚುಗಳೂ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತವೆ".⁷ ರಷ್ಯನ್ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ರೈತರ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಂತಹ ಶೋಷಣೆಯು ಹೇಗಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ರೈತರಿಗೆ ಜೀತಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯಿದ್ದರು ಭೂಮಾಲೀಕರ ಹಿತದಿಂದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ರೈತರು ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟು ದುಡಿಮೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ರೈತರ ಬದುಕಿನ ಕ್ರಮವು ಹೇಗಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. "ನೂರಾರು ಜೀತಗಾರರು ಮೂಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳಂತೆ ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್‌ರ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಜೀತಗಾರರ ದುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಮರುಗಿದ ಅವರು ಜೀತಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾಂದಿಯಾಗಿ ಜೀತಗಾರರ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಶಾಲೆಯೊಂದನ್ನು ತೆರೆದು ತಾವೇ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಾಗಿ ಬೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬಾಲಪಾಠಗಳನ್ನು ತಾವೇ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಂದಿನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೆಲ್ಲ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ತರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ".⁸ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಎಂದಿಗೂ ಶಾರೀರಿಕ ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸಬಾರದೆಂದು ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್ ಬಲವಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದರು. ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸುವುದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮವಾಗುವುದೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು.

ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್‌ರವರ "ಅನ್ನಾಕರೇನಿನ" ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ನಿಕೊಲಾಯ್ ಮತ್ತು ಲೆವಿನ್‌ರ ಮಾತುಕತೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಗಳು ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ರೀತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ರಷ್ಯನ್ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಂತಹ ವಾಸ್ತವತೆಯ ಚಿತ್ರಣವು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. "ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಹಿಂಡಿ ಹಿಚ್ಚಿಮಾಡುತ್ತಿವೆಯೆಂಬುದು ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಮತ್ತು ರೈತರು ಶ್ರಮದ ಭಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರೆಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣಿ ಜೀವನದಿಂದ ಮೇಲೇಳದಂಥ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ, ವಿರಾಮವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬಹುದಾದ, ಅದರ ಫಲವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದಾದ ದುಡಿಮೆಯ ಲಾಭವನ್ನೆಲ್ಲ ಬಂಡವಾಳಗಾರರು ಅವರಿಂದ ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕಾರ್ಮಿಕರು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ದುಡಿದುದಂತೆಲ್ಲ, ವರ್ತಕರು ಮತ್ತು ಭೂಮಾಲೀಕರು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು

⁷ಆಧುನಿಕ ಯೂರೋಪ್: ಫಾಲಾಕ್ಸ್, ೨ನೇ ಮುದ್ರಣ ೧೯೮೬, ಶಶಿ ಪ್ರಕಾಶನ ತಿಪಟೂರು, ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ ೨೩೮.

⁸ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್ ಪ್ರಭಾವಳಿ: ದೇ.ಜವರೇಗೌಡ, ೧ನೇ ಮುದ್ರಣ ೨೦೦೭, ತಳುಕಿನ ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯ ಸ್ಮಾರಕ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ ಮೈಸೂರು, ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ ೧೮

ಶ್ರೀಮಂತರಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ದುಡಿಮೆಗಾರರಂತು ಹೊರೆ ಹೊರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗಿಂತ ಕನಿಷ್ಠವಾಗಿ ಬಾಳು ಹೊರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇಂದಿನ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬದಲಾಗಬೇಕು".⁹ ಎಂದು ಲೆವಿನ್ ಕಡೆಗೆ ನಿರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವನು. ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ರಷ್ಯನ್ ಸಮಾಜದ ವಾಸ್ತವತೆಯನ್ನು ಸಹ ಬಿಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಗರಕ್ಕೆ ವಲಸೆಬಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇಂತಹ ನಗರದ ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ಲೆವಿನ್ ನಿರಾಸೆಯ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಪಡೆಯುವನು. ಈತನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಗರದ ವಾತಾವರಣವು ನಾಗರಿಕತೆಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಹೇಗೆ ತನ್ನ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಯೋಚಿಸುವನು.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಕುವೆಂಪು, ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ ಹಾಗೂ ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿ ಅಥವಾ ಆಧುನಿಕತೆಯ ನೆಲೆಯಿಂದ ತೌಲನಿಕವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣವು ಒದಗಿಸಿತು. ಇದರಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡ ಅರಿವಿನಿಂದ ಮೌಢ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಮನಸ್ಥಿತಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಾದವು. ಇವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವತೆಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ನವೋದಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಆಯಾ ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಈ ಕಾದಂಬರಿಕಾರರು ಅವರ ಬರವಣಿಗೆಯ ಶೈಲಿ, ಪಾತ್ರ, ಸನ್ನಿವೇಶ, ಘಟನೆಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ರೂಪಿಸಿದರು ಎಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ತಳಸಮುದಾಯದ ಜನರು ಅನುಭವಿಸಿ ಬಾಹ್ಯ ಮತ್ತು ಆಂತರಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಹಾಗೂ ನಿರಂಕುಶ ಪ್ರಭುತ್ವ, ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿ, ವರ್ಗವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹೇಗೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಮಗೆ ತಿಳಿಯಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುವುದು ತೌಲನಿಕ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಮಾತ್ರ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಯು ಒಂದು ಆಗಿದ್ದರೂ ಕಾದಂಬರಿಕಾರರು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನತೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಭಿನ್ನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು ಈ ತೌಲನಿಕ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ. ಆದುದರಿಂದ ನವೋದಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಹಾಗೂ ರಷ್ಯನ್ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಕುವೆಂಪು ಮತ್ತು ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ, ಟಾಲ್‌ಸ್ಟಾಯ್ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

⁹ಅನ್ಯಾಕರೇನಿಸ: ಅನು: ದೇ.ಜವರೇಗೌಡ, ೨ನೇ ಮುದ್ರಣ ೨೦೦೬, ಸಿ.ವಿ.ಜಿ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್ ಬೆಂಗಳೂರು, ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ ೧೧೮.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು:

1. .ನಾಗಣ್ಣ.ಡಿ. - ಸಾಹಿತ್ಯ ನೋಟ:, 1ನೇ ಮುದ್ರಣ 2005, ತಗಲವಾಡಿ ಪ್ರಕಾಶನ ಮೈಸೂರು.
2. ಕುವೆಂಪು, - ಕಾನೂರು ಹೆಗ್ಗಡತಿ: 13ನೇ ಮುದ್ರಣ 2004, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ ಮೈಸೂರು.
3. ಡಾ.ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ,-ಚೋಮನ ದುಡಿ:ಮರು ಮುದ್ರಣ 2008, ಸಪ್ನ ಬುಕ್ ಹೌಸ್ ಬೆಂಗಳೂರು.
4. ಫಾಲಾಕ್ಷ,- ಆಧುನಿಕ ಯೂರೋಪ್: 2ನೇ ಮುದ್ರಣ 1986, ಶಶಿ ಪ್ರಕಾಶನ ತಿಪಟೂರು.
5. ದೇ.ಜವರೇಗೌಡ - ಛಾಲ್ಸ್ವಾಯ್ ಪ್ರಭಾವಳಿ:, 1ನೇ ಮುದ್ರಣ 2007, ತಳುಕಿನ ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯ ಸ್ಮಾರಕ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ ಮೈಸೂರು.
- 6.ದೇ.ಜವರೇಗೌಡ- ಅನ್ನಾಕರೇನಿನ: ಅನು:, 2ನೇ ಮುದ್ರಣ 2006, ಸಿ.ವಿ.ಜಿ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ಸ್ ಬೆಂಗಳೂರು.